

2. Uluslararası Yenilikçi Sağlık Uygulamaları Sempozyumu “Sağlıklı Yaşlanma”

8 Haziran 2026 Pazartesi
09:30 – 17:00

Nevzat Kor Konferans Salonu

ISBN: 978-605-74118-8-4

iss.subu.edu.tr

SEMPOZYUM HAKKINDA

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi tarafından, Universidad del Cono Sur de las Américas ve Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu iş birliğiyle 8 Haziran 2026 tarihinde düzenlenen **2. Uluslararası Yenilikçi Sağlık Uygulamaları Sempozyumu**, "Sağlıklı Yaşlanma" ana temasıyla gerçekleştirilmiştir. Sempozyumun temel amacı, sağlıklı yaşlanma konusunun önemine dikkat çekmek, yaşlanma sürecine ilişkin güncel bilimsel gelişmeleri ve yenilikçi uygulamaları ulusal ve uluslararası düzeyde tartışmaya açmaktır.

Sempozyum kapsamında sağlık alanının farklı disiplinlerinden akademisyenler, araştırmacılar ve uzmanlar bir araya gelerek yaşlanma fizyolojisi, yaşlanma sürecinde bilişsel süreçler, kas-iskelet sistemi sağlığı, teknoloji temelli rehabilitasyon uygulamaları, geriatri alanında teknolojik ve yenilikçi yaklaşımlar, bakım sürecinde bakım yükü ve yük olma algısı ile yaşlanan toplumda sağlık yönetimi ve kalite hizmetleri gibi güncel konuları ele almıştır. Ayrıca katılımcılar, güncel araştırma sonuçlarını paylaşma, disiplinler arası bilgi alışverişinde bulunma ve yeni akademik iş birlikleri geliştirme fırsatı elde etmiştir.

Sempozyum; hekimler, hemşireler, fizyoterapistler, odyologlar, ebeler, sağlık yöneticileri ve diğer sağlık profesyonellerinin yanı sıra kamu ve özel sektör temsilcileri ile sağlık alanında öğrenim gören ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencilerin katılımına açık olarak gerçekleştirilmiştir. Farklı disiplinlerden katılımcıları aynı bilimsel platformda buluşturan sempozyum, bilgi ve deneyim paylaşımını teşvik etmiş, yenilikçi yaklaşımların tartışılmasına ve disiplinler arası bilimsel iş birliklerinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Sempozyum kapsamında gerçekleştirilen bilimsel programda **toplam 11 sözlü bildiri sunulmuştur**. Sunulan özet bildiriler, hakemlik süreci Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi tarafından yürütülen ve Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğü tarafından yayımlanan, uluslararası indekslerde taranan *Journal of Innovative Healthcare Practices (JOINIHP)* dergisinin Ağustos 2026 sayısında ek olarak yayınlanmıştır.

*** Bu sempozyum, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri birimi tarafından desteklenmiştir. (Proje numarası: 361-2026)**

ISBN: 978-605-74118-8-4

SEMPOZYUM KURULLARI

Sempozyum Onursal Başkanı

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Mehmet SARIBIYIK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü

Sempozyum Başkanları

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Feride TAŞKIN YILMAZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı
Doç. Dr. Abdurrahim YILDIZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Başkanı

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Azize ALAYLI	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Prof. Dr. Gülzade UYSAL	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Abdurrahim YILDIZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Doç. Dr. Aylin BİLGİN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Sümeyye ÖZMEN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Halil TÜRKTEMİZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Selma YILAR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü
Öğr. Gör. Dr. Cansu KESKİN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Fizyoterapi Programı
Uzm. Psk. Paola FUENTES	Universidad del Cono Sur de las Américas, Asuncion/Paraguay
Arş. Gör. Ayça COŞKUN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Arş. Gör. Yunus Emre KABAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Arş. Gör. Serkan ULU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Arş. Gör. Şeyda Öznur AYÇİÇEK ÖZEN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Arş. Gör. Ece ÇÖLKESEN TEFİROĞLU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Arş. Gör. Esmâ AKGÜL	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Arş. Gör. Halit ÇELİK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Sempozyum Sekreterleri

Adı Soyadı	Kurumu
Dr. Öğr. Üyesi Nihayet FIRAT	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü
Arş. Gör. Birgül DINGIRDAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Arş. Gör. Dr. Büşra GÜRÇAY	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Arş. Gör. Dr. Buse METE	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

Sempozyum Bilim Kurulu

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Esen TAŞĞIN	Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
Prof. Dr. Hayrunnisa NADAROĞLU	Atatürk Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü
Prof. Dr. İlhan DOĞAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
Prof. Dr. Selda ÇELİK	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi
Doç. Dr. Ahmad ALİ	Department of Life Sciences, University of Mumbai, INDIA
Doç. Dr. Aydın ŞENOL	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
Doç. Dr. Canan KARADAŞ	Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Ferhat ZENGÜL	The University of Alabama at Birmingham, School of Health Professions, Health Services Administration, ABD
Doç. Dr. Havva SERT	Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Rüstem MUSTAFAOĞLU	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Doç. Dr. İsmail ŞİMŞİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Doç. Dr. Meltem YILDIRIM	University of Vic, Central University of Catalonia/SPAIN
Doç. Dr. Oğuzhan Bahadır DEMİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Doç. Dr. Reyhan SARIÇİÇEK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Makbule KARCI	İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Adı Soyadı	Kurumu
Dr. Öğr. Üyesi Dilay HACIDURSUNOĞLU ERBAŞ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Döndü SEVİMLİ GÜLER	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Esra KÖROĞLU ÇAMDEVİREN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Fatma TANRIKULU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Gamze KUŞ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman VARSAK	Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan AĞAÇ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Halil TÜRKTEMİZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Ümit ERKUT	İstanbul Rumeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Handenur GÜNDOĞDU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Sena Gizem ARSLAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Dr. Ayşe Özcan EDEER	Dominican University/ABD
Dr. Fzt. Eda ÇINAR	Department of Home and Community Care Children`s Hospital of Eastern Ontario, Canada
Dr. Şeyda TOK	Akyazı İlçe Sağlık Müdürlüğü
Dr. Öğr. Üyesi Fatma CEVAHİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı
Öğr. Gör. Mustafa Demir	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı

SEMPOZYUM PROGRAMI

10:00-10:30	AÇILIŞ KONUŞMALARI					
Prof. Dr. Nevzat Kor Salonu						
PANEL 1 (ortak) Geleceğin Yaşlılığı					Moderatörler: Doç. Dr. Abdurrahim YILDIZ Dr. Öğr. Üyesi Selma YILAR	
10:30-12.00	Yaşam Süresinin Artışıyla Değişen İhtiyaçlar: Türkiye’de Sağlıklı Yaşlanma ve Halk Sağlığı Politikaları				Uzm. Dr. Selin TUNALI ÇOKLUK	
	Yaşlanma Fizyolojisi: Biyolojik Mekanizmalardan Sağlıklı ve Fonksiyonel Yaşlanma				Doç. Dr. Songül Doğanay	
	Rehabilitasyonda Yenilikçi Uygulamalar: Tele-Rehabilitasyon, Giyilebilir Teknolojiler, Dijital İzlem				Doç.Dr. Rüstem MUSTAFAOĞLU	
12:00 - 12:30	Teknofest - Sağlıkfest - Sosyalfest - Ünides Proje Deneyimleri				Dr. Öğr. Üyesi Selma YILAR	
12:30 - 13:30	Öğle arası					
Prof. Dr. Nevzat Kor Salonu			Prof. Dr. Gültekin Yıldız Salonu		Prof. Dr. Fuat Sezgin Salonu	
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon			Hemşirelik		Sağlık Yönetimi	
PANEL 2 Kas iskelet Sağlığı, Egzersiz ve Fonksiyonel Mobilité	Moderatörler: Dr. Öğr. Üyesi Gamze KUŞ Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan Bahadır DEMİR		PANEL 2 Yaşlı Sağlığında Küresel Deneyimler ve Güncel Yaklaşımlar	Moderatörler: Prof. Dr. Gülzade UYSAL Dr. Öğr. Üyesi Esra KÖROĞLU ÇAMDEVİREN	PANEL 2 Sağlık Yönetimi Perspektifiyle Yaşlılık: Sürdürülebilir, Entegre ve İnsan Odaklı Modeller	Moderatörler: Doç. Dr. İsmail ŞİMŞİR Dr.Öğr. Üyesi Halil TÜRKTEMİZ
13:30-14:50	Yaşlı Bireylerde Yutma Bozuklukları ve Rehabilitasyonu	Doç. Dr. Nezehat Özgül ÜNLÜER	Geriatric Alanında Teknolojik ve İnovatif Yaklaşımlar	Doç. Dr. Yeliz DOĞAN MERİH	Yaşlanan Toplumda Sağlık Sisteminin Yeniden Tasarımı: Entegre Bakım, Uzun Dönem Bakım ve Sürdürülebilirlik	Doç. Dr. Mehmet Fatih ŞEKERCİOĞLU
	Yaşlılarda Düşme Riski ve Önleyici Egzersiz Yaklaşımları	Dr. Ody. Yeşim ORUÇ	Görünmeyen Yük: Yaşlı Bakımında Bakım Yüğü ve Yük Olma Algısı	Dr. Öğr. Üyesi Dilay H. ERBAŞ	Yaşlanan Toplumlarda Sağlık Finansmanının Yeniden Düşünülmesi: Coğrafi Eşitsizlikler, Yönetmel Kapasite ve Sağlık İş Gücü Perspektifi	Doç. Dr. Pınar GÜVEN USLU
	Yaşlılıkta Kronik Uykusuzluk ve Tedaviye Dirençli Depresyon: Demans Öncesi Bir Süreklilik	Uzm. Psk. Paola FUENTES Prof. Dr. Eugenio Vargas PENA	Kosova'da Kadınlarda Sağlıklı Yaşlanmaya Genel Bakış	Besarta Taganoviq	Yaşlılara Yönelik Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve Akreditasyon ve Gelecek Perspektifleri	Doç. Dr. Bayram DEMİR
14:50-15.10	Kahve arası					
15.10-15:40	Yarışma					
Prof. Dr. Nevzat Kor Salonu			Prof. Dr. Gültekin Yıldız Salonu		Prof. Dr. Fuat Sezgin Salonu	
15:40-16.30	BİLDİRİ OTURUMU	Moderatörler: Öğr. Gör. Cansu KESKİN	BİLDİRİ OTURUMU	Moderatörler: Dr. Öğr. Üyesi Fatma TANRIKULU Öğr. Gör. Üyesi Mustafa DEMİR	BİLDİRİ OTURUMU	Moderatörler: Doç. Dr. Reyhan SARIÇİÇEK Dr. Öğr. Üyesi Gökhan AĞAÇ

İÇİNDEKİLER

Yazarlar	Bildiri Başlığı	Sayfalar
Aydın Şenol, Gökhan Ağaç, Ayşegül Aycıl, Belgin Şahin, Elif Betül Dandan	Doğal Afet Yönetiminde Kırılgan Gruplar: Yaşlılar ve Bedensel Engelliler Üzerine Bir Araştırma	1-2
Fatma Adıyan, Alperen Akyol, Ömer Arslan, Reyhan Sarıçiçek	Sakarya İlinde Yaşlı Bireylerin Sağlık Hizmeti Kullanımı Ve Sağlık Harcamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi	3-4
Melike Özkan, Kübra Beyza Dinç, Reyhan Sarıçiçek	Türkiye’de Yaşlı Dostu Hastane Uygulamalarının Mevcut Durumu: Nitel Bir Araştırma	5-6
Mert Ayaz, İsmail Şimşir	Aktif Yaşlanma Bağlamında Türkiye’nin Üçüncü Yaş Turizmi Potansiyeli: Sağlık Ve Medikal Turizm Entegrasyonuna Yönelik Bir Swot Analizi	7-8
Zarina Ismagulova, Aydın Şenol	Sağlık Sektöründe Yaşlılar Ve Yaşlılık Üzerine Scopus Tabanlı Bibliyometrik Bir Analiz	9-10
Aydın Şenol, Aslıcan Dolap, Ceren Aydın, Firdevs Kaya, Sara Alroubh, Zühal Yığın	65 Yaş Üstü Bireylerde Akıllı Telefon Tabanlı Deprem Erken Uyarı Sistemlerinin Kabulü Ve Afet Hazırlık Davranışına Etkisi: Akyazı Örneği	11-12
Emel Taşvuran Horata, Gizem Nur Çalışır, Sinem Aktaş, Tülay Karşı, Ayşenur Yaren Bürtek, Nimet Uçaroğlu Can, Emre Uzun	Karpal Tünel Sendromu Olan Kişilerde Ortez, Fizik Tedavi Ve Ortezle Birlikte Fizik Tedavi Müdahalesinin Karşılaştırılması	13-14
Ceren Akdağ, Döndü Sevimli Güler	Erkek Sağlığında Yaşlanma: Riskler Ve Fırsatlar	15-16
İrem Kara, Döndü Sevimli Güler	Sağlıklı Yaşlanma Perspektifinden Kadınlarda Yaşlanma Süreci: Biyoloji, Psikoloji Ve Multidisipliner Yenilikçi Yaklaşımlar	17-18
Pınar Tabakoğlu, Çiğdem Şen Tepe	Yaşam Döngüsünde Sağlık: Anne Sütü İle Başlayan Koruyucu Sağlığın Sağlıklı Yaşlanmaya Etkisi	19-20
Umit Erkut	Musculoskeletal Ultrasound As A Clinical Decision- Making Tool In Physiotherapy: Methodological Considerations And Practical Applications	21

Doğal Afet Yönetiminde Kırılgan Gruplar: Yaşlılar ve Bedensel Engelliler Üzerine Bir Araştırma

Aydın Şenol¹, Gökhan Ağaç², Ayşegül Aycıl³, Belgin Şahin⁴, Elif Betül Dandan⁵

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0000-0001-5136-9463, asenol@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0000-0002-4753-4689, gokhanagac@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0008-0171-2604, 23060503043@subu.edu.tr

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0007-4744-613X, 23060503057@subu.edu.tr

⁵ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0000-6311-154X, 23060503055@subu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de doğal afetler bağlamında yaşlı ve bedensel engelli bireylere yönelik gerçekleştirilen akademik çalışmaların mevcut durumunu incelemektir. Çalışma, bu kırılgan grupların afet yönetim süreçlerinde karşılaştıkları riskleri ve çözüm yaklaşımlarını sistematik bir bakış açısıyla değerlendirmeyi hedeflemektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması tekniği kullanılmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda DergiPark veri tabanında; "doğal afet", "yaşlı" ve "engelli" anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. İnceleme kapsamına yalnızca tam metinli makaleler dahil edilmiş; elde edilen veriler afet öncesi hazırlık, müdahale ve iyileştirme süreçleri ekseninde tematik olarak analiz edilmiştir. İncelenen çalışmalar, yaşlı ve engelli bireylerin özellikle erken uyarı sistemlerine erişim, tahliye süreçleri ve geçici barınma alanlarının fiziksel koşullarında ciddi dezavantajlar yaşadığını göstermektedir. Hareket kısıtlılığı, kronik sağlık sorunları ve sosyal izolasyon gibi faktörlerin, bu bireylerin afet riskine maruz kalma düzeyini artırdığı saptanmıştır. Literatürdeki bulgular, yerel yönetim düzeyindeki planlamaların bu grupların özel ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığına işaret etmektedir. Afet yönetiminde "kırılgan gruplar" odağında daha kapsayıcı ve bütüncül politikaların geliştirilmesi elzemdir. Bu doğrultuda; engelsiz tahliye planlarının oluşturulması, erişilebilir toplanma alanlarının standartlara uygun hale getirilmesi ve birey odaklı afet eğitimlerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir. Ayrıca, afetlere dirençli bir toplum yapısı için yerel veri tabanlarının bu dezavantajlı grupları kapsayacak şekilde güncellenmesi kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet yönetimi, yaşlı bireyler, bedensel engelli bireyler, literatür taraması, Türkiye

Vulnerable Groups in Disaster Management: A Research on the Elderly and Physically Disabled

ABSTRACT

This study aims to examine the current state of academic research conducted in Türkiye regarding elderly and physically disabled individuals in the context of natural disasters. The study seeks to systematically evaluate the risks faced by these vulnerable groups during disaster management processes and potential solution approaches. A literature review, one of the qualitative research methods, was employed in this research. In line with the objective, a search was conducted in the DergiPark database using the keywords "natural disaster," "elderly," and "disabled." Only full-text articles were included in the scope of the study, and the data obtained were thematically analyzed within the framework of pre-disaster preparedness, response, and recovery phases. The analyzed studies indicate that elderly and disabled individuals face significant disadvantages, particularly in accessing early warning systems, evacuation processes, and the physical conditions of temporary shelter areas. Factors such as mobility limitations, chronic health problems, and social isolation have been found to increase the level of disaster risk exposure for these individuals. Findings in the literature point out that planning at the local government level remains insufficient in meeting the specific needs of these groups. It is essential to develop more inclusive and holistic policies focused on "vulnerable groups" in disaster management. In this direction, it is recommended to create barrier-free evacuation plans, bring accessible assembly areas into compliance with standards, and expand individual-centered disaster education. Furthermore, for a disaster-resilient society, it is of critical importance to update local databases to include these disadvantaged groups.

Keywords: Disaster management, elderly individuals, physically disabled individuals, literature review, Türkiye

Sakarya İlinde Yaşlı Bireylerin Sağlık Hizmeti Kullanımı ve Sağlık Harcamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Fatma Adıyan¹, Alperen Akyol², Ömer Arslan³, Reyhan Sarıçiçek⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0007-7170-6173, 22060503084@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0000-4342-1006, 22060503054@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0008-9730-5981, 22060503030@subu.edu.tr

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0000-0001-8902-6853, reyhansaricicek@subu.edu.tr

ÖZET

Yaşlı nüfusun artışı, sağlık hizmetlerine yönelik talebin ve sağlık harcamalarının öneminin giderek yükselmesine neden olmaktadır. Özellikle kronik hastalıkların yaygınlaşması ve düzenli sağlık hizmeti gereksinimi, ileri yaş grubundaki bireylerin sağlık hizmetlerinden daha yoğun yararlanmasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, Sakarya ilinde yaşayan yaşlı bireylerin sağlık hizmeti kullanımı ve sağlık harcamalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiş olup veriler, anket tekniği kullanılarak 405 katılımcıdan elde edilmiştir. Bulgular, yaşlı bireylerin sağlık kuruluşlarına daha sık başvurduğuna yönelik algının öne çıktığını göstermektedir. Bununla birlikte kronik hastalıklar, düzenli ilaç kullanımı ve yaşlı nüfus artışının sağlık sistemi üzerindeki ekonomik etkilerine ilişkin değerlendirmelerin yüksek düzeyde desteklendiği belirlenmiştir. Ayrıca düşük gelir düzeyine sahip bireylerin sağlık harcamalarından daha fazla etkilendiği görülmüştür. Araştırma sonucunda rutin sağlık kontrolleri ile erken teşhis uygulamalarının sağlık harcamalarının azaltılmasına katkı sağlayabileceği değerlendirilmiştir. Elde edilen bulguların, yaşlı nüfusa yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ve sağlık politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı sağlığı, sağlık hizmeti kullanımı, sağlık harcamaları

An Evaluation of Elderly Individuals' Opinions on Healthcare Service Utilization and Health Expenditures in Sakarya Province

ABSTRACT

The increase in the elderly population has led to a growing demand for healthcare services and an increasing importance of health expenditures. In particular, the widespread prevalence of chronic diseases and the need for regular healthcare services cause older individuals to utilize healthcare services more frequently. This study aims to examine the opinions of elderly individuals living in Sakarya regarding healthcare service utilization and health expenditures. In the study, a quantitative research method was adopted, and the data were obtained from 405 participants through a survey technique. The findings indicate that the perception that elderly individuals visit healthcare institutions more frequently is prominent among participants. In addition, evaluations regarding the economic effects of chronic diseases, regular medication use, and the increase in the elderly population on the healthcare system were found to be strongly supported. Furthermore, individuals with lower income levels were observed to be more affected by health expenditures. The study also revealed that routine health check-ups and early diagnosis practices may contribute to reducing health expenditures. It is considered that the findings obtained may contribute to the development of preventive healthcare services and healthcare policies for the elderly population.

Keywords: Elderly health, healthcare service utilization, health expenditures

Türkiye’de Yaşlı Dostu Hastane Uygulamalarının Mevcut Durumu: Nitel Bir Araştırma

Melike Özkan ¹, Kübra Beyza Dinç ², Reyhan Sarıçiçek ³

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0001-6035-6741, 22060503013@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0004-4455-6788, 22060503056@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0000-0001-8902-6853, reyhansaricicek@subu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde sağlık alanındaki gelişmeler ve ortalama yaşam süresinin uzamasıyla birlikte yaşlı nüfus oranı artmakta ve sağlık hizmetlerinin yaşlı bireylerin gereksinimlerine duyarlı biçimde yeniden yapılandırılması önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye’deki kamu hastanelerinde yürütülen “Yaşlı Dostu Hastane” uygulamalarının mevcut durumunu, süreç yönetimini ve uygulamada karşılaşılan yönetsel güçlükleri hastane yöneticileri ve sağlık profesyonellerinin görüşleri doğrultusunda incelemektir. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada, veriler yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile elde edilmiştir. Araştırma bulguları, yaşlı dostu hastane uygulamalarının temel olarak yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerine daha kolay, güvenli ve hızlı erişimini sağlamaya yönelik olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda hastanelerde yaşlı bireylerin gereksinimlerine uygun fiziksel ve mimari düzenlemeler ile yönlendirme sistemleri, özel bekleme alanları ve yaşlı dostu poliklinik uygulamalarının geliştirildiği tespit edilmiştir. Ayrıca uygulamaların yürütülmesinde multidisipliner komitelerin uygulama süreçlerinde önemli rol üstlendiği belirlenmiştir. Bununla birlikte personel iş yükü, fiziki altyapı yetersizlikleri ve uygulamaların sürdürülebilirliği gibi bazı yönetsel güçlüklerin bulunduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda, yaşlı dostu hastane uygulamalarının yalnızca fiziksel erişilebilirliği artıran düzenlemelerden ibaret olmadığı; aynı zamanda hizmet kalitesi, hasta memnuniyeti ve yaşlı birey odaklı bakım anlayışı açısından önemli bir yönetsel yaklaşım sunduğu değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda yaşlı dostu hastane standartlarının yaygınlaştırılması, Türkiye’nin artan yaşlı nüfusuna yönelik sağlık hizmetlerinin niteliğini güçlendirebilecek önemli bir adım olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı dostu hastane, yaşlı sağlığı, hasta memnuniyeti

The Current Status of Age-Friendly Hospital Practices in Türkiye: A Qualitative Study

ABSTRACT

In parallel with developments in healthcare and the increase in average life expectancy, the proportion of the elderly population has been steadily rising, making the restructuring of healthcare services in accordance with the needs of older individuals an increasingly important issue. The aim of this study is to examine the current status of "Age-Friendly Hospital" practices implemented in public hospitals in Türkiye, the management of implementation processes, and the managerial challenges encountered in practice in line with the views of hospital administrators and healthcare professionals. In the study, which adopted a qualitative research method, data were obtained through semi-structured interviews. The findings of the study indicate that age-friendly hospital practices are primarily aimed at ensuring easier, safer, and faster access to healthcare services for older individuals. In this context, it was determined that physical and architectural arrangements suitable for the needs of older individuals, guidance systems, dedicated waiting areas, and age-friendly outpatient clinic practices have been developed in hospitals. In addition, multidisciplinary committees were found to play a significant role in the implementation processes of these practices. However, it was also observed that there are certain managerial challenges, such as staff workload, inadequacies in physical infrastructure, and the sustainability of the practices. As a result of the study, it was evaluated that age-friendly hospital practices are not merely limited to arrangements that increase physical accessibility but also provide an important managerial approach in terms of service quality, patient satisfaction, and an older adult-centered care perspective. Accordingly, the widespread adoption of age-friendly hospital standards is considered an important step that may strengthen the quality of healthcare services for Türkiye's ageing population.

Keywords: Age-friendly hospital, elderly health, patient satisfaction

Aktif Yaşlanma Bağlamında Türkiye'nin Üçüncü Yaş Turizmi Potansiyeli: Sağlık ve Medikal Turizm Entegrasyonuna Yönelik Bir SWOT Analizi

Mert Ayaz¹, İsmail Şimşir²

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ORCID: 0009-0001-6005-2959, 25502105003@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ORCID: 0000-0001-7460-9634, ismailsimisir@subu.edu.tr

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütü tarafından insanlar yaşlandıkça yaşam kalitesini artırmak için sağlık, katılım ve güvenlik fırsatlarını optimize etme süreci olarak tanımlanan aktif yaşlanma kavramı günümüzde giderek daha fazla önem taşımaktadır. Bu çalışma, Avrupa'da hızla artan ve üçüncü yaş olarak adlandırılan altmış beş yaş üzeri nüfusun değişen turizm talepleri ile Türkiye'nin bu alandaki entegre sağlık ve medikal turizmi potansiyelini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Dünya genelinde beklenen yaşam süresinin uzaması ve doğurganlık oranlarının düşmesiyle ortaya çıkan demografik dönüşüm, turizm ve sağlık sektörlerinin birlikte hareket etmesine fırsat vermiştir. Araştırmada literatür taraması ve ikincil veri analizi yöntemleri kullanılarak uluslararası kurumların verileri incelenmiş, Türkiye'nin sağlık turizmi altyapısı bir SWOT analizi yöntemiyle detaylı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bulgular, Türkiye'nin gelişmiş klinik altyapısı, yüksek uluslararası sağlık kalite akreditasyon başarısı, tedavi maliyet avantajları ve zengin termal kaynaklarıyla küresel pazarda güçlü bir rekabet potansiyeline sahip olduğunu açıkça göstermektedir. Ayrıca, Avrupa ülkelerindeki yüksek bakım maliyetleri ve uzun bekleme süreleri Türkiye için önemli fırsatlar sunmaktadır. Buna karşın, turizm tesisleri ile sağlık kurumları arasındaki operasyonel entegrasyon eksikliği, destek personelindeki yabancı dil iletişim bariyerleri ve geriatri alanında uzmanlaşmış personel yetersizliği temel zayıflıklar olarak tespit edilmiştir. Yaşlı turistlerin seyahat kararlarında öncelikli olan hasta güvenliği ve acil müdahale hızı gibi beklentilerin karşılanması, aktif yaşlanmanın güvenlik ve bakım hedefleriyle doğrudan örtüşmekte olup hayati önem taşımaktadır. Sonuç olarak çalışmada, ülkenin küresel pazar payını artırmak için Avrupa ülkeleriyle yapılabilecek uzun vadeli medikal vizeler ve kapsamlı sağlık sigortası anlaşmalarının hayata geçirilmesi de dahil olmak üzere çeşitli stratejik politika önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üçüncü yaş turizmi, sağlık turizmi, SWOT analizi, geriatri, aktif yaşlanma

Turkey's Third Age Tourism Potential in The Context of Active Ageing: A Swot Analysis Towards Health And Medical Tourism Integration

ABSTRACT

The concept of active ageing, defined by the World Health Organization as the process of optimizing opportunities for health, participation, and security in order to enhance quality of life as people age, is gaining increasingly more importance today. This study aims to evaluate the changing tourism demands of the population over the age of sixty-five, which is rapidly increasing in Europe and called the third age, and Turkey's integrated health and medical tourism potential in this field. The demographic transformation, emerging with the prolongation of life expectancy worldwide and the decline in fertility rates, has provided an opportunity for the tourism and health sectors to act together. In the research, data from international institutions were examined using literature review and secondary data analysis methods, and Turkey's health tourism infrastructure was evaluated in detail with a SWOT analysis method. The findings clearly show that Turkey has a strong competitive potential in the global market with its advanced clinical infrastructure, high international health quality accreditation success, treatment cost advantages, and rich thermal resources. Additionally, high care costs and long waiting times in European countries present significant opportunities for Turkey. On the other hand, the lack of operational integration between tourism facilities and healthcare institutions, foreign language communication barriers among support staff, and the insufficiency of personnel specialized in the field of geriatrics were identified as fundamental weaknesses. Meeting expectations such as patient safety and speed of emergency response, which are priorities in the travel decisions of elderly tourists, directly overlaps with the security and care goals of active ageing and is of vital importance. As a result, various strategic policy recommendations have been presented in the study, including the implementation of long-term medical visas and comprehensive health insurance agreements that can be made with European countries to increase the country's global market share.

Keywords: Third age tourism, health tourism, SWOT analysis, geriatrics, active ageing

Sağlık Sektöründe Yaşlılar ve Yaşlılık Üzerine Scopus Tabanlı Bibliyometrik Bir Analiz

Zarina Ismagulova¹, Doç. Dr. Aydın Şenol²

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0004-6777-1077,
22060503008@subu.edu.tr

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0000-0001-5136-9463,
asenol@subu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, demografik yaşlanmanın sağlık sistemleri üzerindeki etkileri doğrultusunda geriatrik bakım ve sağlık hizmetleri literatürünü bibliyometrik yöntemlerle incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında SCOPUS veri tabanında 2015–2026 yılları arasında İngilizce yayımlanan çalışmalar taranmıştır. Tarama sürecinde “geriatric care”, “elderly care”, “aged care”, “health care delivery” ve “health services” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Veriler, SCOPUS analiz araçları ve VOSviewer (1.6.20) programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada toplam 4.869 yayına ulaşılmıştır. Bulgular, literatürde en yaygın yayın türünün makale olduğunu göstermektedir. Yıllara göre yayın dağılımı incelendiğinde, 2015 yılında yayın sayısının n=551 olduğu, sonraki yıllarda ise yayın sayılarında genel olarak dalgalı bir seyir izlendiği belirlenmiştir. 2020 yılından itibaren yayın sayılarında gözlenen durağanlaşma, literatürdeki büyüme hızının yavaşladığını göstermektedir. 2024–2026 dönemine ait verilerin ise indeksleme süreci nedeniyle sınırlı olduğu değerlendirilmiştir. Ülke dağılımında çalışmaların 118 farklı ülkede yürütüldüğü belirlenmiştir. Avustralya, toplam literatürün %23’ünü oluşturan 1.120 yayın ile ilk sırada yer almaktadır. Türkiye’nin ise %0,9 pay ve 45 yayın ile 30. sırada bulunduğu saptanmıştır. Konu alanı analizine göre yayınların büyük bölümü Tıp alanında (%80,6; n=3.925) yoğunlaşmaktadır. Bunun yanında Hemşirelik (n=1.193) ve Sosyal Bilimler (n=614) alanlarının da önemli katkı sağladığı görülmektedir. Bu durum, geriatrik bakım araştırmalarının multidisipliner bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Anahtar kelime analizinde “older people” (yaşlı bireyler), “older adults” (yaşlı yetişkinler), “health services for the aged” (yaşlılara yönelik sağlık hizmetleri) ve “dementia” (demans) kavramlarının yüksek yoğunluğa sahip olduğu belirlenmiştir. Bulgular, literatürün özellikle yaşlı bireylere yönelik sağlık hizmetleri ve demans bakımına odaklandığını göstermektedir. Bulgular, araştırma alanının hem klinik hem de hizmet sunumu boyutlarını kapsayan geniş bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, sağlık yönetimi, yaşlı bakım hizmetleri ve sürdürülebilir sağlık politikalarına yönelik gelecekte gerçekleştirilecek çalışmaların literatürdeki mevcut boşlukların giderilmesine ve alanın gelişimine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geriatrik bakım, Sağlık hizmetleri sunumu, Yaşlılık, Bibliyometrik analiz.

A Bibliometric Analysis On The Elderly And Aging In The Healthcare Sector Based On Scopus

ABSTRACT

This study aims to examine the literature on geriatric care and health service delivery through bibliometric analysis in the context of the effects of demographic aging on healthcare systems. Within the scope of the study, English-language publications indexed in the SCOPUS database between 2015 and 2026 were systematically analyzed. The search process was conducted using the keywords “geriatric care,” “elderly care,” “aged care,” “health care delivery,” and “health services.” The obtained data were evaluated using SCOPUS analytical tools and VOSviewer (1.6.20) software. A total of 4,869 publications were identified. The findings demonstrated that articles constituted the most common type of publication in the literature. Analysis of the annual distribution of publications revealed that the number of publications was $n=551$ in 2015, while publication trends generally fluctuated in subsequent years. The relative stabilization observed after 2020 suggests a slowdown in the growth rate of the literature. Data related to the 2024–2026 period were considered limited due to the ongoing indexing process. Country-based analysis indicated that studies were distributed across 118 different countries. Australia ranked first with 1,120 publications, accounting for 23% of the total literature, whereas Türkiye ranked 30th with 45 publications and a share of 0.9%. Subject area analysis demonstrated that the majority of publications were concentrated in the field of Medicine (80.6%; $n=3,925$). Nursing ($n=1,193$) and Social Sciences ($n=614$) also made substantial contributions. These findings indicate that geriatric care research has a multidisciplinary structure. Keyword co-occurrence analysis revealed that the concepts of “older people,” “older adults,” “health services for the aged,” and “dementia” exhibited high frequency. The findings suggest that the literature predominantly focuses on healthcare services for older individuals and dementia care. Furthermore, the results demonstrate that the research field encompasses both clinical and health service delivery dimensions. In this respect, future studies focusing on health management, elderly care services, and sustainable healthcare policies are expected to contribute to addressing existing gaps in the literature and advancing the field.

Keywords: Geriatric care, Healthcare delivery, Aging, Bibliometric analysis.

65 Yaş Üstü Bireylerde Akıllı Telefon Tabanlı Deprem Erken Uyarı Sistemlerinin Kabulü ve Afet Hazırlık Davranışına Etkisi: Akyazı Örneği

Aydın Şenol¹, Aslıcan Dolap², Ceren Aydın³, Firdevs Kaya⁴, Sara Alroubh⁵, Zühal Yığın⁶

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0000-0001-5136-9463, asenol@subu.edu.tr

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0001-6020-8271, 23060503019@subu.edu.tr

³Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0009-2182-087X, 23060503044@subu.edu.tr

⁴Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0003-8716-6205, 23060603065@subu.edu.tr

⁵Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0008-5101-4863, 22060503004@subu.edu.tr

⁶Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0009-0009-8825-9220, 23060503022@subu.edu.tr

ÖZET

Depremler, dünya genelinde en fazla can kaybı, ciddi yaralanma ve uzuv kaybına yol açan doğal afetlerdendir. Aynı zamanda büyük ekonomik kayıplara neden olmakta ve tarih boyunca medeniyetleri derinden etkilemeye devam etmektedir. Öte yandan depremlerin, yaşlı nüfus açısından da ciddi riskler oluşturan doğal afetler arasında yer aldığı bilinmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte geliştirilen deprem erken uyarı sistemleri, sismometre verilerini kullanmakta ve hızlı iletişim teknolojileri aracılığıyla deprem dalgaları yerleşim alanlarına ulaşmadan önce saniyeler düzeyinde uyarı verme özelliğine sahiptir. Bu sistemler bireylerin korunma önlemleri almasına ve olası zararların azaltılmasına olanak tanımaktadır. Ancak bu sistemlerin etkinliği yalnızca teknik altyapıya değil, bireylerin bu teknolojileri kabul etme ve kullanma düzeyine de bağlıdır. Özellikle 65 yaş üzerindeki yaşlı bireyler, afet durumlarında daha kırılgan bir grup olarak değerlendirilmekte ve deprem öncesi afet hazırlık davranışlarının düşük olduğu düşünülmektedir. Konu üzerinde yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde yaşlı bireylerin akıllı telefon ve mobil uygulama kullanımında düşük teknoloji okuryazarlığı nedeniyle uyum sorunları yaşadığı görülmektedir. Bu nedenle yaşlı bireylerin afetlere hazırlık düzeylerinin artırılması, afet risklerinin azaltılması açısından kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda yapılan araştırmanın temel amacı 65 yaş üstü bireylerde akıllı telefon tabanlı deprem erken uyarı sistemlerinin kabulünü ve bu sistemlerin afet hazırlık davranışlarına etkisini incelemektir. Bu kapsamda araştırmada algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan faydanın afet hazırlık davranışları üzerindeki etkisi incelenmekte olup, algılanan kullanım kolaylığının ve algılanan faydanın afet hazırlık davranışlarını olumlu yönde etkilediği varsayılmaktadır. Amaç kapsamında veri toplama aracı olarak sosyo demografik soru formu ve Teknoloji Kabul Modeli (TAM) ölçeği kullanılacaktır. Çalışmanın evrenini akıllı telefon kullanan 65 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen yaklaşık 200 katılımcıdan elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilecek olup, araştırmada bağımlı değişken olarak afet hazırlık davranışları, bağımsız değişkenler olarak ise algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan fayda ele alınacaktır. Hipotezleri test etmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanacaktır. Araştırmadan elde edilecek bulguların, yaşlı bireylerin afetlere hazırlık süreçlerinde teknoloji kullanımına ilişkin önemli bilgiler sunması beklenmektedir. Ayrıca çalışma ile afet yönetimi kurumlarına ve yazılım geliştiricilere, yaşlı birey odaklı kullanıcı arayüzleri tasarlama konusunda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Deprem erken uyarı sistemi, teknoloji kabulü, afet hazırlık davranışı, yaşlı bireyler.

The Acceptance of Smartphone-Based Earthquake Early Warning Systems and Their Impact on Disaster Preparedness Behaviors in Individuals Over 65 Years of Age: The Akyazı Example

ABSTRACT

Earthquakes are among the natural disasters that cause the greatest loss of life, serious injury, and physical impairment worldwide. They also result in significant economic losses and continue to profoundly affect civilizations. Furthermore, earthquakes pose serious risks specifically to the elderly population. Earthquake early warning systems, developed through technological advancements, utilize seismometer data and can issue warnings within seconds via rapid communication technologies before seismic waves reach populated areas. While these systems enable individuals to take protective measures, their effectiveness depends not only on technical infrastructure but also on the level of user acceptance. Elderly individuals, especially those over 65, are a vulnerable group with typically lower levels of pre-disaster preparedness. Research indicates that this demographic often faces adaptation issues with smartphones due to low digital literacy. Consequently, increasing the preparedness of older individuals is critical for disaster risk reduction. This study aims to examine the acceptance of smartphone-based earthquake early warning systems among individuals aged 65 and above, and their impact on disaster preparedness behaviors. Specifically, it explores how perceived ease of use and perceived usefulness influence these behaviors. Data will be collected via a socio-demographic questionnaire and the Technology Acceptance Model (TAM) scale from approximately 200 purposively sampled participants. The data will be analyzed using multiple regression analysis in SPSS. The findings are expected to offer insights for disaster management and guide software developers in designing age-inclusive user interfaces.

Keywords: Earthquake early warning systems, technology adoption, disaster preparedness behavior, elderly individuals.

Karpal Tünel Sendromu Olan Kişilerde Ortez, Fizik Tedavi ve Ortezle Birlikte Fizik Tedavi Müdahalesinin Karşılaştırılması

Emel Taşvuran Horata¹, Gizem Nur Çalışır², Sinem Aktaş³, Tülay Karslı⁴, Ayşenur Yaren Bürtek⁵, Nimet Uçaroglu Can⁶, Emre Uzun⁷

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, 0000-0002-2471-3713, ethorata@gmail.com

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0003-0079-7152, calisirgizemnur123@gmail.com

³Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0008-2916-9797, 23060203042@subu.edu.tr

⁴Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0002-2991-2874, 23060203050@subu.edu.tr

⁵Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 0009-0002-2448-3070, aysenur.ym@gmail.com

⁶Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 0000-0003-1307-3578, nimetucaroglucan@gmail.com

⁷Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 0000-0002-4394-1906, ftremreuzun@gmail.com

ÖZET

Karpal Tünel Sendromu (KTS), el bileğindeki median sinirin sıkışması ile oluşan periferik nöropatidir. Klinikte KTS için ortez, fizik tedavi ve ortez ve fizik tedavi yaklaşımının bir arada kullanıldığı kombine yaklaşımlar uygulanmaktadır. Bu çalışmanın amacı KTS tanısı alan hastalarda, üç müdahale yaklaşımının ağrı, kavrama kuvveti, günlük yaşam aktivitesi, yaşam kalitesi ve tedavi memnuniyetine etkilerini karşılaştırmaktır. Bu randomize kontrollü çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklendi. Araştırma üç müdahale grubundan oluştu: Ortez grubu, fizik tedavi grubu ve ortez ve fizik tedavi grubu (OFTG). Her gruba 15 seanslık müdahaleler uygulandı. Ağrı ve tedavi memnuniyeti Görsel Analog Skalası'yla, kavrama kuvveti dinamometreyle, günlük yaşam aktiviteleri Boston Karpal Tünel Sendromu Anketi ile ve yaşam kalitesi EQ-5D-5L yaşam kalitesi ölçeği ile değerlendirildi. Tedavi memnuniyeti dışındaki tüm değişkenler için delta değerleri hesaplandı. Tüm klinik değişkenler ve tedavi memnuniyeti açısından üç grup arasında fark vardı ($p<0,05$). Tüm klinik değişkenlerde ve tedavi memnuniyetindeki en büyük iyileşmeyi OFTG gösterdi ($p<0,05$). Sonuç olarak, KTS'li hastalarda ortez ve fizik tedavinin birlikte uygulanması; ağrı, kavrama kuvveti, günlük yaşam aktivitesi, yaşam kalitesi ve tedavi memnuniyeti üzerinde tek başına uygulanan yaklaşımlara göre daha etkili görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karpal tünel sendromu, ortez, fizik tedavi, yaşam kalitesi, hasta memnuniyeti

Comparison of Orthosis, Physical Therapy, and Combined Orthosis Plus Physical Therapy Interventions in Individuals with Carpal Tunnel Syndrome

ABSTRACT

Carpal tunnel syndrome (CTS) is a peripheral neuropathy caused by compression of the median nerve at the wrist. In clinical practice, orthosis, physical therapy, and combined approaches involving the concomitant use of orthosis and physical therapy are applied for CTS. This study aimed to compare the effects of three intervention approaches on pain, grip strength, activities of daily living, quality of life, and treatment satisfaction in patients diagnosed with CTS. This randomized controlled study was supported by the TÜBİTAK 2209-A University Students Research Projects Support Program. The study comprised three intervention groups: the orthosis group, the physical therapy group, and the orthosis plus physical therapy group (OPTG). Each group received 15 sessions of intervention. Pain and treatment satisfaction were assessed using the Visual Analog Scale, grip strength using a dynamometer, activities of daily living using the Boston Carpal Tunnel Syndrome Questionnaire, and quality of life using the EQ-5D-5L quality-of-life instrument. Delta values were calculated for all variables except treatment satisfaction. There were significant differences among the three groups in all clinical variables and treatment satisfaction ($p<0.05$). The OPTG demonstrated the greatest improvements in all clinical variables and treatment satisfaction ($p<0.05$). In conclusion, the combined application of orthosis and physical therapy in patients with CTS appears to be more effective than either approach applied alone in improving pain, grip strength, activities of daily living, quality of life, and treatment satisfaction.

Keywords: Carpal tunnel syndrome, orthosis, physical therapy, quality of life, patient satisfaction

Erkek Sağlığında Yaşlanma: Riskler ve Fırsatlar

Ceren AKDAĞ¹, Döndü SEVİMLİ GÜLER²

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, ORCID ID numarası: 0009-0005-6750-227X, e-posta: 24060303085@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, ORCID ID numarası:0000-0003-2618-4920, e-posta:donduguler@subu.edu.tr

ÖZET

Yaşlanma, erkek sağlığını biyolojik, psikolojik ve sosyal açılardan etkileyen çok yönlü bir süreçtir. Erkeklerde yaşlanmaya bağlı olarak kardiyovasküler hastalıklar, metabolik sendrom, osteoporoz, kas kütlesinde azalma ve bilişsel gerileme gibi sağlık sorunlarının görülme sıklığı artmaktadır. Bu süreçte özellikle androjen düzeylerindeki düşüş, yaşlanmanın fizyolojik etkileriyle doğrudan ilişkilidir. Testosteron seviyelerindeki azalma; enerji kaybı, cinsel işlev bozukluğu, depresif belirtiler ve yaşam kalitesinde düşüş gibi sonuçlara yol açabilmektedir. Bununla birlikte yaşlanma, yalnızca biyolojik bir gerileme süreci değil, aynı zamanda sağlıklı yaşlanma açısından önemli fırsatlar sunan bir dönem olarak da değerlendirilmektedir. Erkek sağlığının korunması ve geliştirilmesi için multidisipliner ve yenilikçi uygulamalar büyük önem taşımaktadır. Üroloji, endokrinoloji, geriatri, psikiyatri, beslenme ve hemşirelik disiplinlerinin iş birliği içinde çalışması, yaşlanan erkek bireyin holistik bir bakış açısıyla değerlendirilmesini sağlamaktadır. Düzenli fiziksel aktivite, dengeli beslenme, stres yönetimi ve koruyucu sağlık hizmetleri, yaşlanmaya bağlı risklerin azaltılmasında etkili yöntemler arasında yer almaktadır. Ayrıca androjen eksikliğinin erken dönemde tanımlanması ve uygun tedavi yaklaşımlarının uygulanması, bireyin fiziksel ve psikososyal iyilik halini desteklemektedir. Bu bağlamda teknoloji destekli izlem sistemleri, mobil sağlık uygulamaları ve bireyselleştirilmiş yaşlanma yönetimi programları gibi yenilikçi uygulamalar, sağlıklı yaşlanma hedefine katkı sunmaktadır. Son yıllarda biyoloji temelli çalışmalar, yaşlanmanın yalnızca takvim yaşına bağlı olmadığını; hücresel ve hormonal süreçlerde şekillendiğini ortaya koymaktadır. İnflamasyon, oksidatif stres ve hormonal değişimlerin erkek sağlığı üzerindeki etkileri ayrıntılı biçimde araştırılmaktadır. Yaşlanma sürecinin erkek sağlığı bağlamında multidisipliner ve yenilikçi bir yaklaşımla ele alınması, hastalık yükünü azaltmak ve yaşam kalitesini geliştirmek için temel bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler: Erkeklerde yaşlanma, biyolojik yaşlanma, multidisipliner yaklaşım, androjen, yenilikçi uygulamalar

Aging in Men's Health: Risks and Opportunities

ABSTRACT

Aging is a multifaceted process affecting men's health from biological, psychological, and social perspectives. In men, the incidence of health problems such as cardiovascular disease, metabolic syndrome, osteoporosis, decreased muscle mass, and cognitive decline increases with age. In this process, the decrease in androgen levels is directly related to the physiological effects of aging. A decrease in testosterone levels can lead to consequences such as loss of energy, sexual dysfunction, depressive symptoms, and a decline in quality of life. However, aging is not only considered a process of biological decline but also a period offering significant opportunities for healthy aging. Multidisciplinary and innovative practices are crucial for protecting and improving men's health. Collaboration among urology, endocrinology, geriatrics, psychiatry, nutrition, and nursing disciplines ensures a holistic assessment of the aging male individual. Regular physical activity, balanced nutrition, stress management, and preventive health services are effective methods in reducing age-related risks. Furthermore, early identification of androgen deficiency and the application of appropriate treatment approaches support the individual's physical and psychosocial well-being. In this context, innovative applications such as technology-supported monitoring systems, mobile health applications, and individualized aging management programs contribute to the goal of healthy aging. In recent years, biology-based studies have revealed that aging is not solely dependent on chronological age; it is shaped by cellular and hormonal processes. The effects of inflammation, oxidative stress, and hormonal changes on men's health are being investigated in detail. Addressing the aging process in the context of men's health with a multidisciplinary and innovative approach is a fundamental requirement to reduce the burden of disease and improve quality of life.

Keywords: Aging in men, healthy aging, biology, multidisciplinary approach, androgen, innovative applications.

Sağlıklı Yaşlanma Perspektifinden Kadınlarda Yaşlanma Süreci: Biyoloji, Psikoloji ve Multidisipliner Yenilikçi Yaklaşımlar

İrem KARA¹, Döndü SEVİMLİ GÜLER²

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, ORCID ID numarası: 0009-0009-3485-3494, e-posta: 24060303071@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, ORCID ID numarası:0000-0003-2618-4920, e-posta:donduguler@subu.edu.tr

ÖZET

Yaşlanma, biyolojik, psikolojik ve sosyal değişimleri içeren doğal ve çok boyutlu bir süreçtir. Kadınlarda yaşlanma, hormonal değişiklikler, kronik hastalıklar, psikolojik etkiler ve toplumsal rollerin dönüşümü nedeniyle farklı özellikler göstermektedir. Özellikle menopoz sonrası dönemde östrojen düzeylerindeki azalma, osteoporoz, kardiyovasküler hastalıklar, sarkopeni ve bilişsel işlev değişiklikleri gibi sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Bununla birlikte, yaşlı kadınlar depresyon, yalnızlık, sosyal izolasyon ve yaş ayrımcılığı gibi psikososyal sorunlarla da karşılaşabilmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, ekonomik yetersizlikler ve bakım verme sorumluluğunun yaşam boyu sürmesi, kadınların yaşlanma deneyimini daha karmaşık hale getirmektedir. Diğer yandan, yaşlanma süreci yalnızca risklerle ilişkili bir dönem olmayıp, yaşam deneyimi, psikolojik dayanıklılık, sosyal uyum becerileri ve bireysel farkındalığın artması gibi fırsatları da beraberinde getirmektedir. Sağlıklı yaşlanmanın desteklenmesinde düzenli fiziksel aktivite, yeterli ve dengeli beslenme ile ruh sağlığının korunması temel rol oynamaktadır. Bu süreçte multidisipliner ve yenilikçi uygulamalar büyük önem taşımaktadır. Hemşire, psikolog, geriatrist, diyetisyen, fizyoterapist ve sosyal hizmet uzmanlarının iş birliği kadınların yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlamaktadır. Bu özetle, kadınlarda yaşlanma süreci biyoloji, psikoloji ve multidisipliner yaklaşım çerçevesinde ele alınmakta; yaşlanma döneminde ortaya çıkan temel riskler ve fırsatlar güncel literatür doğrultusunda sunulmaktadır. Ayrıca sağlıklı yaşlanma hedefine yönelik yenilikçi uygulama örneklerine de yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı yaşlanma, kadınlarda biyolojik yaşlanma, psikoloji, multidisipliner yaklaşım, yenilikçi uygulamalar

The Aging Process in Women from a Healthy Aging Perspective: Biology, Psychology, and Multidisciplinary Innovative Approaches

ABSTRACT

Aging is a natural and multifaceted process involving biological, psychological, and social changes. Aging in women exhibits different characteristics due to hormonal changes, chronic diseases, psychological effects, and the transformation of social roles. In particular, the decrease in estrogen levels after menopause can lead to health problems such as osteoporosis, cardiovascular diseases, sarcopenia, and changes in cognitive function. Furthermore, older women may face psychosocial problems such as depression, loneliness, social isolation, and age discrimination. Gender inequalities, economic hardship, and the lifelong responsibility of providing care make the aging experience more complex for women. On the other hand, the aging process is not only a period of risk; it also offers opportunities such as increased life experience, psychological resilience, social adaptation skills, and self-awareness. Regular physical activity, adequate and balanced nutrition, and the protection of mental health are fundamental to supporting healthy aging. Multidisciplinary and innovative practices are of great importance in this process. Collaboration among nurses, psychologists, geriatricians, dieticians, physiotherapists, and social workers improves the quality of life for women. This abstract examines the aging process in women within the frameworks of biology and psychology, and through a multidisciplinary lens; the key risks and opportunities arising during aging are presented in light of current literature. Innovative application examples aimed at achieving healthy aging are also included.

Keywords: Healthy aging, aging in women, biology, psychology, multidisciplinary approach, innovative applications.

Yaşam Döngüsünde Sağlık: Anne Sütü ile Başlayan Koruyucu Sağlık Sağlıklı Yaşlanmaya Etkisi

Pınar Tabakoğlu¹, Çiğdem Şen Tepe²

¹ Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi , 0000-0002-7733-7600, pinar.ege.tabakoglu@gmail.com

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, 0000-0002-2652-5628, cigdemsen@sakarya.edu.tr

ÖZET

İnsan sağlığı, genetik mirasın ötesinde, konsepsiyondan başlayarak yaşamın ilk iki yılını kapsayan ve "ilk 1.000 gün" olarak adlandırılan kritik gelişimsel pencere içerisindeki çevresel etkileşimlerle şekillenmektedir. Bu dönemin temel taşı olan anne sütü, biyoaktif içeriğiyle sadece geçici bir besin kaynağı değil, bebeklikten yetişkinliğe ve yaşlılığa uzanan bir "sağlık yatırımı" olarak kabul edilmektedir. Anne sütü ile beslenme, organizmayı biyolojik olarak programlayarak ileri yaşlarda görülen obezite, tip 2 diyabet, hipertansiyon ve kardiyovasküler hastalıklar gibi bulaşıcı olmayan kronik rahatsızlıklara karşı direnç oluşturur. İçeriğindeki dokosaheksaenoik asit (DHA) ve diğer çoklu doymamış yağ asitleri nöral gelişimi destekleyerek çocuklukta yüksek bilişsel kapasite sağlarken; emzirme geçmişi olan kadınların 50 yaşından sonra öğrenme, hatırlama ve yönetici işlevler gibi alanlarda emzirmeyenlere oranla daha üstün performans sergilemesi, anne sütünün yaşlılıkta Alzheimer ve demans riskini azaltan bir "bilişsel rezerv" oluşturduğunu kanıtlamaktadır. Emzirmenin koruyucu etkisi anne üzerinde de yaşam boyu devam etmekte; laktasyon süreci meme, yumurtalık ve endometriyum kanseri ile endometriozis riskini belirgin şekilde azaltırken, kemik mineral yoğunluğunu optimize ederek yaşlılıkta osteoporoz riskini minimize etmekte ve annenin metabolik sistemini "sıfırlayarak" yaşlılıktaki kardiyometabolik sağlığını ve metabolik sendrom direncini artırmaktadır. Anne sütündeki immünoglobulinler (özellikle IgA) ve oligosakkaritler ise bağışıklık sistemini eğiterek, yaşlanma süreciyle doğrudan ilişkili olan kronik enflamasyonun yönetilmesinde ve hücrelerin oksidatif hasara karşı daha dirençli hale gelmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak, sağlıklı yaşlanma anne sütü ile yaşamın en başında başlamakta olup emzirmenin desteklenmesi, toplumun genel sağlık yükünü azaltacak ve sağlıklı uzun ömürlülüğe katkı sağlayacak en stratejik ve maliyet-etkin halk sağlığı stratejisidir.

Anahtar Kelimeler: Anne sütü, sağlıklı yaşlanma, beyin sağlığı, kronik hastalıklar, yaşam döngüsü.

Health Across the Life Course: The Impact of Breastfeeding as the Foundation of Preventive Health on Healthy Aging

ABSTRACT

Human health, beyond genetic inheritance, is shaped by environmental interactions within the critical developmental window that begins at conception and extends through the first two years of life, commonly referred to as the "first 1,000 days." Breast milk, the cornerstone of this period, is not merely a temporary source of nutrition but is recognized as a "health investment" that extends from infancy to adulthood and into old age through its bioactive composition. Breastfeeding biologically programs the organism, conferring resilience against non-communicable chronic diseases such as obesity, type 2 diabetes, hypertension, and cardiovascular disorders later in life. Docosahexaenoic acid (DHA) and other polyunsaturated fatty acids contained in breast milk support neural development, ensuring higher cognitive capacity in childhood; moreover, women with a history of breastfeeding demonstrate superior performance in learning, memory, and executive functions after the age of 50 compared to non-breastfeeding counterparts, providing evidence that breast milk contributes to the formation of a "cognitive reserve" that reduces the risk of Alzheimer's disease and dementia in old age. The protective effects of breastfeeding persist throughout the mother's life as well: lactation significantly reduces the risk of breast, ovarian, and endometrial cancers as well as endometriosis, optimizes bone mineral density to minimize osteoporosis risk in later life, and "resets" the maternal metabolic system, thereby enhancing cardiometabolic health and resistance to metabolic syndrome during aging. Immunoglobulins (particularly IgA) and oligosaccharides in breast milk play a central role in training the immune system, managing chronic inflammation (inflammaging) directly associated with aging, and increasing cellular resistance to oxidative damage. In conclusion, healthy aging begins with breastfeeding at the very start of life, and the promotion of breastfeeding represents one of the most strategic and cost-effective public health interventions to reduce the overall burden of disease and contribute to healthy longevity.

Keywords: Breast milk; Healthy aging; Brain health; Chronic diseases; Life course

Musculoskeletal Ultrasound as a Clinical Decision-Making Tool in Physiotherapy: Methodological Considerations and Practical Applications

Umit Erkut¹

¹Istanbul Rumeli University, ORCID: 0000-0002-5889-4495. umit.erkut@rumeli.edu.tr

ABSTRACT

Musculoskeletal ultrasound (MSK-US) has increasingly been integrated into physiotherapy practice, not only as an imaging modality but also as a dynamic tool to support clinical decision-making. Unlike traditional diagnostic approaches, MSK-US enables real-time visualization of soft tissue structures, facilitating the assessment of muscle morphology, tendon integrity, and functional movement patterns. However, variability in measurement techniques and interpretation remains a significant challenge, limiting its standardization and clinical reliability. This study aims to present a narrative technical perspective on the role of MSK-US in physiotherapy, with a specific focus on methodological standardization and common pitfalls in clinical application. Key parameters such as probe positioning, selection of imaging plane (longitudinal vs transverse), and identification of anatomical landmarks are discussed in detail. Particular emphasis is placed on muscle thickness measurement, where inconsistencies may arise due to probe pressure, patient positioning, and operator-dependent factors. Furthermore, the integration of MSK-US findings into clinical reasoning is explored. Rather than serving solely as a diagnostic tool, ultrasound can enhance treatment planning by providing objective feedback on muscle activation, atrophy, and dynamic function. Examples include assessing muscle recruitment patterns, monitoring rehabilitation progress, and differentiating between structural and functional impairments. Common sources of error, such as anisotropy in tendon imaging and misinterpretation of hypoechoic regions, are also highlighted to improve clinician awareness and reduce false-positive findings. Standardization of scanning protocols and increased training are essential to maximize the clinical utility of MSK-US. In conclusion, MSK-US represents a valuable adjunct in physiotherapy, bridging the gap between assessment and intervention when applied with methodological rigor and clinical insight.

Keywords: Physiotherapy, msk ultrasound, physiotherapist, clinical decision